

STRESZCZENIE

Pierwszego Raportu Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15

PAŃSTWOWA KOMISJA
do spraw wyjaśniania przypadków
czynności skierowanych przeciwko
wolności seksualnej i obyczajności
wobec małoletniego poniżej lat 15

LIPIEC 2021

ul. Twarda 18, 00-105 Warszawa, komisja@pkdp.gov.pl, www.pkdp.gov.pl
zgloszenie@pkdp.gov.pl (dla zgłaszających), media@pkdp.gov.pl (dla mediów)
tel. 22 699 60 52, fax 22 699 60 48

SPIS TREŚCI

1.	Najważniejsze wydarzenia w działalności Państwowej Komisji	3
2.	Działalność Państwowej Komisji w liczbach	3
3.	Geneza powołania Państwowej Komisji	4
4.	Status Państwowej Komisji	5
5.	Zakres działania Państwowej Komisji	7
6.	Opis zjawiska wykorzystania seksualnego dzieci w ujęciu prawnym	8
7.	Opis zjawiska wykorzystania seksualnego dzieci w ujęciu psychologiczno-seksuologicznym	10
8.	Podsumowanie zgłoszeń do Państwowej Komisji	12
9.	Podsumowanie badań własnych Państwowej Komisji	14
10.	Inicjatywy legislacyjne Państwowej Komisji	19
11.	Spotkania Państwowej Komisji z podmiotami zewnętrznymi	21
12.	Wystąpienia Państwowej Komisji	21
13.	Rekomendacje Państwowej Komisji	21

1 NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA W DZIAŁALNOŚCI PAŃSTWOWEJ KOMISJI

2019

2020

2021

2019

- 30 sierpnia: uchwalenie przez Sejm ustawy o Państwowej Komisji

2020

- 15 maja - 15 lipca: powołanie siedmiu członków Państwowej Komisji
- **24 lipca: złożenie przez członków Państwowej Komisji ślubowania przed Sejmem i pierwsze posiedzenie zwołane przez Marszałek Sejmu**
- 4 września: wejście w życie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Urzędu Państwowej Komisji
- 1 października: powołanie Dyrektora Generalnego i początek organizowania Urzędu Państwowej Komisji
- **24 listopada: Państwowa Komisja rozpoczyna przyjmowanie zgłoszeń**
- **1 grudnia: pierwsze wysłuchanie osoby pokrzywdzonej**

2021

- **20 stycznia: rozpoczęcie badania akt spraw zakończonych**
- **2 lutego: spotkanie z Prezydentem RP Andrzejem Dudą i złożenie projektu kompleksowych zmian w prawie karnym**
- **26 kwietnia: przedstawienie Prezydentowi RP Andrzejowi Dudzie projektu zmian ustawy o Państwowej Komisji zwiększającego podmiotowość osób poszkodowanych i uzupełniającego przepisy proceduralne dotyczące postępowania wyjaśniającego**
- **23 czerwca: wystąpienie do Stolicy Apostolskiej o przekazanie informacji i dokumentów dotyczących spraw prowadzonych przez Kongregację Nauki Wiary**
- **7 lipca: uwzględnienie przez Prokuratora Generalnego pierwszego wniosku Państwowej Komisji dotyczącego wniesienia kasacji do Sądu Najwyższego w sprawie, w której zastosowano nieprawidłowy tryb rozpoznania (uproszczony)**

2 DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ KOMISJI W LICZBACH

246

odebranych telefonów

514

wiadomości e-mail ws. zgłoszeń

38

wysłuchań w siedzibie Państwowej Komisji

349

prowadzonych spraw

669

tomów akt zanalizowanych w ramach badań własnych

5 500

wysłanych pism

3 GENEZA POWOŁANIA PAŃSTWOWEJ KOMISJI

Dyskusja dotycząca ochrony dzieci przed wykorzystaniem seksualnym trwa w Polsce od wielu lat. Do najistotniejszych elementów inicjujących pojawienie się w tym obszarze kolejnych debat należą przede wszystkim: głośne przypadki wykrytej przemocy seksualnej wobec małoletnich, pojawiające się projekty ustawodawcze zwiększające prawno-karną ochronę dzieci oraz materiały medialne przedstawiające sytuację osób skrzywdzonych w dzieciństwie. Po prezentacji w maju 2019 r. jednego z takich filmowych obrazów, pierwszy raz został publicznie przedstawiony pomysł powołania państwowej komisji, której celem byłoby wyjaśnianie przypadków przestępstw wykorzystania seksualnego dzieci. W doniesieniach medialnych zapowiedziano, że

prace komisji obejmą wszystkie profesje zawodowe, których przedstawiciele mogą mieć kontakt z osobami małoletnimi (nauczycieli, trenerów, osoby duchowne, reprezentantów środowisk artystycznych czy medycznych itd.).

W wypowiedziach dodano także, że celem powołania państwowej komisji będzie uniknięcie jakichkolwiek przypadków tuszowania krzywdzenia dzieci.

Realizacja wskazanej zapowiedzi nastąpiła w ciągu kolejnych trzech miesięcy, czego efektem było uchwalenie *ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15.*

Tym aktem prawnym powołano całkowicie nową instytucję państwową, której

celem jest w szczególności wyjaśnianie przypadków wykorzystania seksualnego dzieci poniżej 15 roku życia oraz sytuacji niezawiadomienia organów ścigania o wystąpieniu tego typu przestępstwa.

Zgodnie z ww. ustawą podstawowym zadaniem Państwowej Komisji jest wzmocnienie mechanizmów przeciwdziałania i zwalczania przestępczości na tle seksualnym przeciwko małoletnim, którzy nie ukończyli 15 lat, wyjaśnianie przypadków takich czynów, w których ściganie sprawców – z uwagi na upływ terminu przedawnienia karalności – jest niemożliwe, a także prowadzenie kompleksowych badań tego zjawiska oraz podejmowania odpowiednich działań edukacyjno – prewencyjnych.

4 STATUS PAŃSTWOWEJ KOMISJI

PAŃSTWOWA KOMISJA
JAKO PODMIOT
NIEZALEŻNY OD
ORGANÓW WŁADZY
PUBLICZNEJ

PAŃSTWOWA KOMISJA
JAKO ORGAN
QUASI-SĄDOWY
W POSTĘPOWANIU
WYJAŚNIAJĄCYM

PAŃSTWOWA KOMISJA
JAKO ELEMENT
SYSTEMU ZGŁASZANIA
PODEJRZENIA
POPEŁNIENIA
PRZESTĘPSTWA

PAŃSTWOWA KOMISJA
JAKO PODMIOT UPRAW-
NIONY DO DOSTĘPU DO
INFORMACJI I DOKU-
MENTÓW W ZAKRESIE
SWOJEJ DZIAŁALNOŚCI

1. Państwowa Komisja jako podmiot niezależny od organów władzy publicznej

Przyjęta w Ustawie konstrukcja prawna ma na celu systemowe wzmocnienie pozycji Państwowej Komisji wobec ewentualnych działań pozostałych organów władzy publicznej nakierowanych na ograniczenie jej niezależności. **Niezależność Państwowej Komisji znajduje potwierdzenie w składzie i sposobie powoływania jej członków, kadencyjności, ściśle określonych warunkach odwołania członków oraz wyłączeniu ich odpowiedzialności za działalność wchodzącą w zakres sprawowanej funkcji.** Państwowa Komisja jest organem kolegialnym. Zgodnie z ustawą o Państwowej Komisji w jej skład wchodzi siedmiu członków, w tym trzech powoływanych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej większością 3/5 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów, jeden powoływany przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej większością 3/5

głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby senatorów, jeden powoływany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, jeden powoływany przez Prezesa Rady Ministrów i jeden powoływany przez Rzecznika Praw Dziecka.

2. Państwowa Komisja jako organ quasi-sądowy w postępowaniu wyjaśniającym

Do czasu powołania Państwowej Komisji osoby, które zostały skrzywdzone wykorzystaniem seksualnym w dzieciństwie, po upływie okresu przedawnienia karalności takich czynów, nie miały żadnej możliwości dochodzenia sprawiedliwości. Dzięki nadanym uprawnieniom ustawowym, Państwowa Komisja została wyposażona w niektóre kompetencje charakterystyczne dla władzy sądowniczej. W tym zakresie **zostały jej przyznane kompetencje prowadzenia postępowań wyjaśniających w sprawach przedawnionych i wydawania postanowień o wpisie sprawców w Rejestr Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym.** Podstawą wpisu w tym rejestrze jest ustalenie w toku postępowania wyjaśniającego, że czyn osoby wskazanej jako sprawca jest jednym z zachowań, o których mowa w rozdziale XXV Kodeksu karnego wobec małoletniego poniżej lat 15. Postanowienie Państwowej Komisji o wpisie w rejestrze przesądza o odpowiedzialności osoby wskazanej jako sprawca.

3. Państwowa Komisja jako element systemu zgłaszania podejrzenia popełnienia przestępstwa.

Ustawodawca przesądził, że dokonanie **zgłoszenia Państwowej Komisji o podejrzeniu wykorzystania seksualnego małoletniego jest równoznaczne z wykonaniem obowiązku prawnego zawiadomienia organu powołanego do ścigania przestępstw** w rozumieniu art. 240 k.k. W ten sposób ustawodawca zrównał Państwową Komisję z organami ścigania. Przyznanie takich kompetencji z jednej strony uczyniło z niej organ uczestniczący w inicjowaniu postępowania karnego, z drugiej zaś wyposażyło ją w uprawnienia do monitorowania wstępnej fazy tego postępowania. Rozwiązanie to stanowi wsparcie dla osób zgłaszających, które nie muszą osobiście dokonywać zgłoszenia podejrzenia popełnienia przestępstwa na policję lub do prokuratury. Państwowa Komisja po otrzymaniu zgłoszenia niezwłocznie przekazuje je do prokuratury.

4. Państwowa Komisja jako podmiot uprawniony do dostępu do informacji i dokumentów w zakresie swojej działalności

Uprawnienia Państwowej Komisji związane z dostępem do informacji i dokumentów wynikają z ustawy regulującej jej funkcjonowanie. Jednym z podstawowych jej zadań jest badanie sposobu reagowania m.in. organizacji i podmiotów w zakresie wyjaśniania przypadków wykorzystywania seksualnego dzieci. Działalność ta jest realizowana w szczególności poprzez współdziałanie Państwowej Komisji z podmiotami działającymi na rzecz ochrony dzieci i przeciwdziałania przemocy wobec nich, w tym przemocy seksualnej. Jednocześnie jednym z głównych obowiązków Państwowej Komisji jest monitorowanie działań podejmowanych przez właściwe organy oraz organizacje i podmioty na podstawie wniosków i zawiadomień. Zarówno **badanie sposobu reagowania, jak i monitorowanie działań podejmowanych przez organizacje i podmioty wymaga dostępu do dokumentów. Współdziałanie w tym zakresie wiąże się po stronie organizacji i podmiotów z obowiązkiem udostępniania Państwowej Komisji odpowiedniej dokumentacji.**

5 ZAKRES DZIAŁANIA PAŃSTWOWEJ KOMISJI

1. Wyjaśnianie przypadków wykorzystania seksualnego

- Prowadzenie postępowań wyjaśniających** w sprawach, w których nastąpiło przedawnienie karalności;
- Badanie sposobu reagowania** podmiotów w zakresie wyjaśniania przypadków wykorzystania seksualnego, w tym ustalanie przypadków niezawiadomienia właściwego organu o podejrzeniu popełnienia przestępstwa lub podejrzeniu o niezawiadomieniu o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- Identyfikacja problemów** pojawiających się w praktyce ścigania przypadków wykorzystania seksualnego i karania sprawców.

2. Zapewnienie niezwłocznej reakcji organów państwa oraz organizacji i podmiotów

- Zawiadamianie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa** wykorzystania seksualnego dzieci lub o podejrzeniu niezawiadomienia o takim przestępstwie;

- Interwencja i wspieranie osób poszkodowanych** w postępowaniach prowadzonych przed organami państwa, w tym uczestniczenie w postępowaniach karnych na prawach oskarżyciela posiłkowego za zgodą osoby poszkodowanej lub jej opiekuna prawnego;
- Przekazywanie** władzom organizacji i podmiotów **informacji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa** wykorzystania seksualnego dzieci lub przestępstwa niezawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, celem wszczęcia postępowania, w tym postępowania dyscyplinarnego;
- Kierowanie do Prokuratora Generalnego** wniosków o wniesienie skargi nadzwyczajnej albo kasacji od prawomocnego orzeczenia kończącego sprawę w zakresie przestępstw wykorzystania seksualnego dzieci oraz o objęcie prowadzonych postępowań szczególnym nadzorem;
- Monitorowanie działań** podejmowanych przez właściwe organy oraz organizacje i podmioty na podstawie wniosków i zawiadomień.

3. Działalność prewencyjna i edukacyjna

- Opracowywanie raportów** zawierających wnioski i rekomendacje dla organów państwa, organizacji i podmiotów;
- Prowadzenie działań uświadamiających** w zakresie problematyki wykorzystania seksualnego dzieci, sposobów reagowania na nie oraz oceny symptomów świadczących o tym, że dziecko mogło zostać wykorzystane seksualnie;
- Występowanie z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej** albo o wydanie lub zmianę innych aktów normatywnych.

6 OPIS ZJAWISKA WYKORZYSTANIA SEKSUALNEGO DZIECI W UJĘCIU PRAWNYM

Kodeks karny w szczególności penalizuje następujące popełnione na szkodę dzieci czyny skierowane przeciwko wolności seksualnej i obyczajności:

art. 197 § 3 pkt 2 k.k.	zgwałcenie małoletniego poniżej lat 15	sprawca przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza dziecko do obcowania płciowego (kontakty dopochwowe, oralne oraz analne za pomocą narządu płciowego lub przedmiotów)
		sprawca przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza dziecko do poddania się innej czynności seksualnej albo wykonania takiej czynności (dotyk narządów płciowych pokrzywdzonego, choćby przez bieliznę lub odzież, ale również pieszczoty, pocałunki, dotykanie piersi, pośladków czy ud)
		sprawca podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy niż 3 lata , a gdy działa ze szczególnym okrucieństwem, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy niż 5 lat
art. 200 § 1 k.k.	obcowanie płciowe z małoletnim poniżej lat 15 lub dopuszczenie się wobec takiej osoby innej czynności seksualnej lub doprowadzenie jej do poddania się takim czynnościom albo do ich wykonania	sprawca obcuje płciowo (vide zgwałcenie) z dzieckiem lub dopuszcza się wobec dziecka innej czynności seksualnej lub doprowadza je do poddania się im
		wyrażenie przez dziecko zgody na poddanie się czynnościom seksualnym nie stanowi okoliczności łagodzącej
		przestępstwo to jest popełniane niezależnie od celu działania sprawcy , jego pobudek (np. zakochania w ofierze) oraz motywów, którymi się kierował
art. 200 § 3 k.k.	prezentowanie małoletniemu poniżej lat 15 treści pornograficznych lub udostępnianie mu przedmiotów mających taki charakter albo rozpowszechnianie treści pornograficznych w sposób umożliwiający takiemu małoletniemu zapoznanie się z nimi	sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12
		prezentowanie dziecku treści pornograficznych lub udostępnianie mu przedmiotów mających taki charakter ; rozpowszechnianie treści pornograficznych w sposób umożliwiający dziecku zapoznanie się z nimi
		pokazywanie treści pornograficznych w jakiegokolwiek formie (np. zdjęcia, filmy) zarówno publicznie, jak i prywatnie (np. w mieszkaniu sprawcy, za pośrednictwem e-maila czy MMS, podarowanie takich materiałów)
		sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 3

art. 200 § 4 k.k.	prezentowanie małoletniemu poniżej lat 15 wykonania czynności seksualnej w celu swojego zaspokojenia seksualnego lub zaspokojenia seksualnego innej osoby	<p> sprawca w celu swojego zaspokojenia seksualnego lub zaspokojenia seksualnego innej osoby prezentuje dziecku wykonanie czynności seksualnej</p> <p>prezentowanie na żywo tj. w trakcie realizacji czynności seksualnej (np. masturbacji bądź stosunku seksualnego) w zamiarze uzyskania z tego powodu zaspokojenia seksualnego</p> <p>nie jest konieczne stwierdzenie rzeczywistego doznania przez sprawcę lub osobę trzecią zaspokojenia popędu seksualnego</p> <p>sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 3</p>
art. 200 § 5 k.k.	prowadzenie reklamy lub promocja działalności polegającej na rozpowszechnianiu treści pornograficznych w sposób umożliwiający zapoznanie się z nimi małoletniemu poniżej lat 15	<p>publiczne informowanie lub zachęcanie do korzystania z działalności zajmującej się rozpowszechnianiem treści pornograficznych, np. z kina porno, określonych kanałów telewizyjnych, z sex shopów, z określonych czasopism pornograficznych itp.</p> <p>publiczne oferowanie za darmo lub po obniżonej cenie albo jako nagrody w przeprowadzonym konkursie itd. dostępu do działalności polegającej na rozpowszechnianiu treści pornograficznych</p> <p>sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 3</p>
art. 200a § 1 k.k.	nawiązywanie kontaktu z małoletnim poniżej lat 15 za pośrednictwem systemu teleinformatycznego lub sieci telekomunikacyjnej w celu popełnienia przestępstwa określonego w art. 197 § 3 pkt 2 k.k. lub art. 200 k.k. oraz produkowania lub utrwalania treści pornograficznych	<p>zaprzyjaźnianie się przez sprawcę i wytwarzanie więzi emocjonalnej z dzieckiem celem łatwiejszego jego wykorzystania (tzw. grooming)</p> <p>nawiązanie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego lub Internetu kontaktu z dzieckiem zmierzające do spotkania z nim poprzez wprowadzenie go w błąd (np. podanie, iż ofiara spotyka się z rówieśnikiem), wykorzystanie niezdolności do należytego pojmowania sytuacji (np. zachęcanie do praktyk nierozumianych przez dziecko) lub przy użyciu groźby (np. ujawnienia relacji opiekunowi dziecka)</p> <p>celem jest doprowadzenie do spotkania z dzieckiem w celu jego zgwałcenia, obcowania płciowego lub wykonania innych czynności seksualnych z nim, albo popełnienie przestępstwa produkowania lub utrwalania treści pornograficznych z dzieckiem</p> <p>sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 3</p>
art. 200a § 2 k.k.	składanie za pomocą systemu teleinformatycznego lub sieci telekomunikacyjnej propozycji obcowania płciowego małoletniemu poniżej lat 15, poddania się lub wykonania innej	<p>w szczególności wielokrotne, usilne nakłanianie i ponaglanie dziecka, poza samym ponawianiem propozycji seksualnych, do nawiązania z nim kontaktu, z użyciem takich zwrotów, jak: „odpisz”, „czekam”, „dlaczego nie piszesz?”, „czujesz to, co robimy?”, „co ty na to?”</p> <p>oferowanie dziecku tego typu zachowania z pozostawieniem tego dziecku pod rozwagę, z możliwością negocjacji tej oferty. Zmierzanie do realizacji ww. propozycji oznacza np.</p>

	czynności seksualnej lub udziału w produkcji lub utrwalaniu treści pornograficznych i zmierzanie do realizacji tej propozycji	umówienie się na spotkanie z małoletnim wszystkie zasoby umożliwiające zarówno transmisję, jak i odbiór połączeń internetowych (np. telefon czy komputer z dostępem do internetu) i telefonicznych (np. rozmowa przez telefon komórkowy) sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2
art. 200b k.k.	propagowanie lub pochwalanie zachowania o charakterze pedofilskim	propagowanie to publiczne (umożliwiające zapoznanie się z głoszonymi poglądami większej grupie osób) prezentowanie z zamiarem przekonania do zachowań mających na celu wykorzystanie dziecka pochwalanie to przedstawianie zachowań mających na celu wykorzystanie dziecka w sposób mający na celu ich gloryfikację, uznawanie za słuszne i godne naśladowania lub usprawiedliwione sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2

7 OPIS ZJAWISKA WYKORZYSTANIA SEKSUALNEGO DZIECI W UJĘCIU PSYCHOLOGICZNO-SEKSUOLOGICZNYM

1. Grupa przestępstw seksualnych przeciwko małoletnim jest różnorodna i charakteryzuje się odmiennymi profilami psychologicznymi osób dokonujących czynów zabronionych. **Nie każdy sprawca przestępstwa seksualnego, w którym skrzywdzonymi są dzieci, jest automatycznie osobą z zaburzeniem pedofilnym w rozumieniu klinicznym.** Rozpoznanie zaburzenia pedofilnego należy do jednostek klinicznych, co oznacza, że jest to rozpoznanie stawiane przez seksuologa i wymaga spełnienia kilku warunków (wg DSM V).

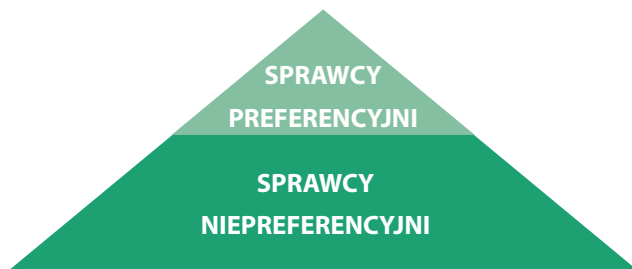
Za zachowania pedofilne uważać należy wszelką aktywność związaną z wykorzystywaniem seksualnym dzieci. (dotykanie okolic narządów płciowych dzieci, pobieranie treści pornograficznych z udziałem dzieci, nawiązywanie relacji z dziećmi za pomocą dowolnych środków komunikacji internetowej i prowadzenie z nimi „erotycznych” rozmów).

a. Konieczne jest nawracające, utrzymujące się przez przynajmniej sześć miesięcy, nasilone wzbudzenie seksualne osiągnięte przez czynności seksualne z dzieckiem lub dziećmi w okresie przed pokwitaniem (w wieku 13 lat lub młodszymi) objawiające się fantazjami, pragnieniami i zachowaniami;

b. Opisane potrzeby seksualne powodują istotne klinicznie cierpienie i poważne trudności w relacjach międzyludzkich;

c. Dana osoba ma przynajmniej 16 lat i jest co najmniej 5 lat starsza niż dziecko lub dzieci w okresie przed pokwitaniem

2. Wyróżniamy, w pewnym uogólnieniu, sprawców, którzy podejmują kontakty seksualne z dziećmi w wyniku występowania u nich zaburzenia pedofilnego, jak również sprawców, którzy podejmują zachowania tego typu, jednak nie występują u nich zaburzenia preferencji seksualnych. Pierwszy typ sprawców w literaturze określa się mianem „sprawców preferencyjnych”, drugi – „niepreferencyjnych”.

3. Dzieci różnią się pod względem reakcji na doświadczenie wykorzystania seksualnego. Reakcja ta zależy od takich zmiennych, jak wiek, kondycja psychiczna dziecka przed doświadczeniem wykorzystania. Zależy również od cech sprawcy, takich jak stopień bliskości wobec dziecka, zmiennych dotyczących samego zdarzenia (np. powtarzalność, wystąpienie penetracji, użycie siły przez sprawcę).

Bezpośrednie konsekwencje wykorzystania seksualnego dla dziecka to:

- zaburzenia emocjonalne i zaburzenia obrazu własnej osoby (lęki, fobie, depresja, poczucie winy i wstydu, gniew, nienawiść, nadmierna kontrola, zaniżanie poczucia własnej wartości),
- zaburzenia i skargi fizyczne (zaburzenia snu i odżywiania, niepożądana ciąża),
- zaburzenia seksualne (publiczna masturbacja, dziwaczne zachowania seksualne, częste ekspozowanie swoich genitaliów),
- zaburzenia w funkcjonowaniu społecznym (wczesne opuszczanie domu, ucieczki, problemy szkolne, popełnianie przestępstw).

Długotrwałe skutki wykorzystania seksualnego dla dziecka to:

- zaburzenia emocjonalne i zaburzenia obrazu własnej osoby (depresja, zachowania autodestrukcyjne),
- zaburzenia somatyczne i dysocjalne (lęk, napięcie, koszmary nocne, zaburzenia snu i odżywiania, różne postacie dysocjacji),
- zaburzenia samooceny (poczucie izolacji i alienacji, skrajnie niska samoocena),
- zaburzenia interpersonalne (trudności w kontaktach z przedstawicielami obu płci, z własnymi rodzicami, a w dorosłości z własnymi dziećmi, spadek zaufania wobec ludzi, lęk wobec współmałżonka i partnerów seksualnych, podatność na bycie ofiarą kolejnej seksualnej napaści),
- zaburzenia seksualne (np. lęki wobec seksualności, poczucie winy, brak satysfakcji, seksualnej obniżenia pragnienia seksualnego, kompulsywne unikanie lub kompulsywne poszukiwanie kontaktów seksualnych, zaniżona ocena siebie jako partnera seksualnego, zaburzenia orgazmu),
- zaburzenia w funkcjonowaniu społecznym (np. prostytutka)

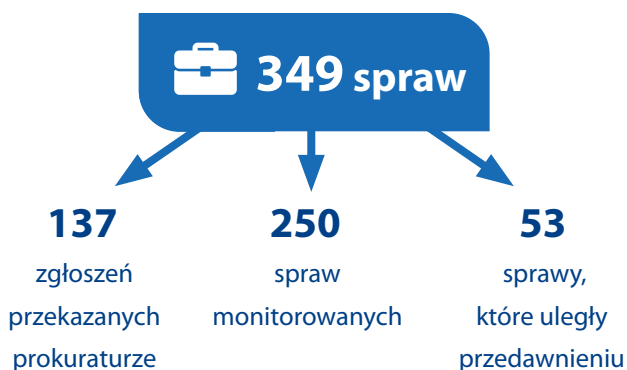
8 PODSUMOWANIE ZGŁOSZEŃ DO PAŃSTWOWEJ KOMISJI

1. Zgłoszenia do Państwowej Komisji

- Każdy może zgłosić Państwowej Komisji podejrzenie popełnienia przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności dziecka.
- Zgłoszenie może być wnoszone pisemnie lub ustnie do protokołu, a także za pomocą środków komunikacji elektronicznej.
- Falszywe zawiadomienie Państwowej Komisji skutkuje odpowiedzialnością karną.
- Państwowa Komisja niezwłocznie przekazuje zgłoszenie prokuratorowi.
- Następnie Państwowa Komisja skupia się na monitorowaniu czynności podejmowanych przez organ prowadzący postępowanie przygotowawcze.

2. Analiza zgłoszeń do Państwowej Komisji

- W okresie objętym raportem Państwowa Komisja prowadziła łącznie **349 spraw, zarówno tych zgłoszonych, jak i podjętych z własnej inicjatywy.**

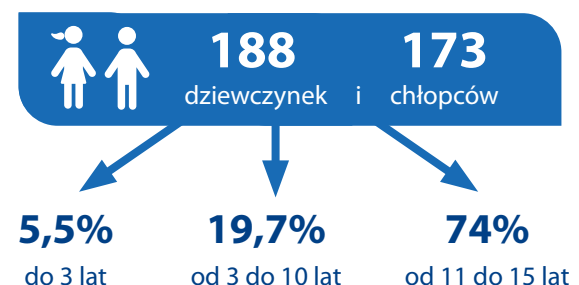

- Państwowa Komisja **przekazała prokuratorowi 137 zgłoszeń**, z których 36 dotyczyło podejrzenia niezawiadomienia właściwego organu o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wykorzystania seksualnego dziecka poniżej lat 15.
- Do Państwowej Komisji zgłaszane były także **sprawy uprzednio badane przez organy ścigania i zakończone decyzją o odmowie wszczęcia postę-**

powania lub umorzono na etapie postępowania przygotowawczego, a także sprawy pozostające w toku. Państwowa Komisja monitoruje **250** takich spraw.

- Kolejną grupę stanowiły **sprawy, w których osoba wskazywana jako sprawca nie mogła być ukarana ze względu na upływ czasu od popełnienia czynu.** Państwowa Komisja prowadzi **53** sprawy, które zostały zakończone na etapie postępowania przygotowawczego lub sądowego ze względu na przesłankę przedawnienia karalności przestępstwa.
- Sprawy, które wpłynęły do Państwowej Komisji według kryteriów:

- Kryterium osoby poszkodowanej

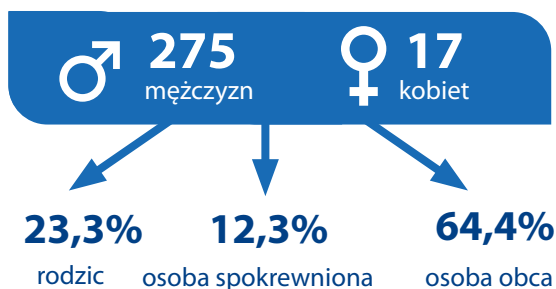

Wśród osób poszkodowanych przeważały osoby małoletnie płci żeńskiej – 188 osób. Zdarzało się ze w sprawie występowało np. 3 pokrzywdzonych. Liczba spraw nie zawsze odpowiadała liczbie poszkodowanych. Jako poszkodowanych płci męskiej wskazano 173 osoby. W pozostałych przypadkach brak było informacji o płci skrzywdzonego dziecka.

W zdecydowanej większości zgłoszeń (99% spraw) osoby poszkodowane w chwili czynu zabronionego nie miały ukończonych 15 lat. W pozostałym procencie spraw wiek poszkodowanych małoletnich w chwili przestępstwa mieścił się w przedziale od 15 lat do 18 lat.

W chwili popełnienia czynu zabronionego najmłodsza z osób poszkodowanych miała zaledwie rok, a najstarsza 16 lat. W 22 przypadkach poszkodowani to osoby w wieku do 3 lat. W 71 zgłoszonych do Państwowej Komisji sprawach poszkodowani to osoby w wieku od 3 do 10 lat. Pozostali poszkodowani to osoby w wieku od 11 do 15 lat.

- Kryterium osoby sprawcy

W zdecydowanej większości zgłoszeń jako potencjalnych sprawców przestępstw wskazywano mężczyzn – 275 osób, co stanowi blisko 94% wszystkich zgłoszeń. Wśród potencjalnych sprawców znalazło się 17 kobiet.

W wielu zgłoszonych sprawach jako domniemanego sprawcę wskazywano rodzica (68 spraw) lub inną osobę spokrewnioną z poszkodowanym (36 spraw). Osoby obce dla poszkodowanych były podawane jako potencjalni sprawcy w 188 przypadkach.

Wśród zgłoszeń dotyczących niespokrewnionych sprawców najwięcej spraw dotyczyło osób duchownych (100 spraw).

Jako sprawcy wykorzystania seksualnego dzieci są wskazywane inne osoby, niespokrewnione z dzieckiem, ale dla niego znajome. W wielu sprawach wskazywanym potencjalnym sprawcą jest ktoś wywodzący się z bliskiego otoczenia pokrzywdzonego małoletniego, na przykład – sąsiad, przyjaciel domu, wychowawca z placówki opiekuńczo-wychowawczej czy internatu, trener w klubie sportowym, nauczyciel, pracownik domu pomocy społecznej czy też partner matki.

- Kryterium rodzaju spraw

Sprawy okołorozwodowe (ok. 25% spraw)

Dotychczasowa praktyka pokazała, że ok. 25 % spraw kierowanych do Państwowej Komisji jest związanych z kryzysem w rodzinie wynikającym z konfliktu okołorozwodowego. Wśród tej grupy spraw w ok. 99% przypadków osobami zgłaszającymi są matki oskarżające ojców swoich dzieci o stosowanie przemocy seksualnej.

Sprawy, w których jako sprawca wskazana jest osoba duchowna (blisko 30 %)

Państwowa Komisja prowadzi 100 spraw, w których osoba duchowna została wskazana jako sprawca wykorzystywania seksualnego dziecka poniżej 15 roku życia. W tej kategorii spraw Komisja przekazała do prokuratury 55 zgłoszeń, w tym 36 dotyczących niezawiadomienia właściwego organu o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 240 § 1 k.k.

Czyny popełniane w Internecie (ok. 12% spraw)

W okresie objętym raportem wpłynęło do Państwowej Komisji 40 zgłoszeń dotyczących zdarzeń ujawnionych w sieci Internet.

Niezawiadomienie właściwego organu o popełnieniu przestępstwa wykorzystania seksualnego (ok. 10 %)

Komisja prowadzi 36 spraw z powyższego zakresu. W zdecydowanej większości z nich, to osoby obce zgłosiły podejrzenie popełnienia przestępstwa, jedynie w dwóch przypadkach zgłoszenia pochodziły od osób poszkodowanych.

Sprawy podjęte z urzędu

W okresie objętym raportem Państwowej Komisja prowadziła działania z własnej inicjatywy w 22 sprawach. Sprawy te zostały podjęte przez Komisję na podstawie informacji medialnych. Zdecydowana większość z nich dotyczy czynów popełnionych przez osoby duchowne wobec małoletnich będących obecnie osobami pełnoletnimi.

Uczestniczenie w postępowaniach karnych na prawach oskarżyciela posiłkowego

W czasie objętym raportem sześciokrotnie zwrócono się do Państwowej Komisji o wstąpienie do postępowania karnego na prawach oskarżyciela posiłkowego. Wnioski w tej kwestii składali przedstawiciele prawni pokrzywdzonych małoletnich. W konkretnych sprawach, po uzyskaniu zgody pokrzywdzonego Komisja złożyła w sądach oświadczenie o działaniu w postępowaniu na prawach oskarżyciela posiłkowego.

Postępowania monitorowane przez Państwową Komisję

Uprawnienie Komisji do podejmowania czynności monitorujących dotyczy zarówno postępowania przygotowawczego, jak i sądowego – na każdym jego etapie, aż do prawomocnego zakończenia sprawy. Ogółem Państwowa Komisja monitoruje prowadzone na różnych etapach postępowania w 250 sprawach.

W **12 sprawach** (zarówno pozostających w toku, jak i zakończonych) **Państwowa Komisja dostrzegła nieprawidłowości** i zasygnalizowała je w pismach do Prokuratury Krajowej.

Zawiadomienia Państwowej Komisji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa lub niezawiadomieniu właściwego organu o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

W okresie objętym raportem **Państwowa Komisja skierowała z własnej inicjatywy dwa zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 240 § 1 k.k.** W obu sprawach zawiadomienia Państwowej Komisji dotyczyły przypadków zatajenia przez hierarchów kościelnych informacji o wykorzystywaniu seksualnym dzieci przez podległych im duchownych. Źródłem informacji o okolicznościach faktycznych w tych sprawach były przede wszystkim rozmowy z pokrzywdzonymi, a także dostarczone przez nich materiały.

Wnioski do Prokuratora Generalnego o wniesienie skargi nadzwyczajnej albo kasacji od prawomocnego orzeczenia kończącego sprawę w zakresie przestępstw pedofilii

Począwszy od 24 listopada 2020 r. do Państwowej Komisji nie wpłynął żaden wniosek o skierowanie do Prokuratora Generalnego wniosków o wniesienie nadzwyczajnych środków zaskarżenia w postaci skargi nadzwyczajnej lub kasacji.

Państwowa Komisja skierowała natomiast z urzędu dwa wnioski o wniesienie kasacji (na niekorzyść skazanego oskarżonego) od prawomocnych wyroków nakazowych wydanych w sprawach o przestępstwo z art. 200a § 1 k.k. oraz o przestępstwo z art. 200a § 2 k.k. i art. 191a § 1 k.k.

9 PODSUMOWANIE BADAŃ WŁASNYCH PAŃSTWOWEJ KOMISJI

1. Badanie zjawiska wykorzystania seksualnego małoletniego w Polsce w latach 2017–2020.

Badania własne

Celem przeprowadzonego badania był opis zjawiska wykorzystania seksualnego dzieci poniżej 15 roku życia w Polsce w latach 2017 – 2020 na podstawie analizy akt sądowych spraw prawomocnie zakończonych. Zbada-

nie sytuacji rodzinnej oraz kondycji psychicznej i fizycznej pokrzywdzonych, jak również profilu sprawców ww. przestępstw, a także charakterystyki popełnianych czynów oraz procesowych aspektów udziału małoletnich w badanych postępowaniach karnych stanowiły cele szczegółowe.

Analizie zostało poddanych 345 przypadków z 245 po-

stępowania sądowych. Różnica między liczbą postępowań a liczbą przypadków wynika z tego, że w niektórych sprawach występował więcej niż jeden pokrzywdzony lub więcej niż jeden sprawca. Analiza danych uzyskanych z wybranych akt została przeprowadzona przy pomocy 3-częściowego kwestionariusza. Część pierwsza dotyczyła sytuacji pokrzywdzonego (sytuacji społeczno-ekonomicznej, rodzinnej, szkolnej), część druga – sprawcy (sytuacji społecznej, ekonomiczno-zawodowej oraz charakterystyki psychologicznej), a część trzecia odnosiła się do charakterystyki czynu oraz prawnych aspektów zdarzenia (miejsca i czasu popełnienia czynu oraz rodzaju dokonanego przestępstwa).

1. Wybór spraw będących przedmiotem badania:

- przestępstwa z XXV rozdziału Kodeksu Karnego (z art. 197 § 3 pkt2, 199, 200, 200a, 200b, 202, 204)
- popełnione na szkodę osoby małoletniej poniżej lat 15

2. Zawężenie spraw do zakończonych postępowań karnych, w których akt oskarżenia został złożony po 13 lipca 2017 roku i zakończonych prawomocnym orzeczeniem lub umorzonych do końca 2020 roku

3. Zwrócenie się Komisji do Prezesów Sądów Okręgowych i Rejonowych z prośbą o nadesłanie akt spraw

4. Losowanie, spośród wszystkich otrzymanych akt sygnatur spraw ostatecznie biorących udział w analizach

WYNIKI WEDŁUG OKREŚLONYCH KRYTERIÓW

Pokrzywdzeni

Spośród pokrzywdzonych **największą grupę stanowiły dzieci w wieku od 13 do 15 roku życia – 49%**. Następnie 41% to dzieci w wieku 7–12 lat, 8% to dzieci w wieku od 4 do 6 lat, 1% stanowiły dzieci do 3. roku życia. W **93%** dzieckiem wykorzystanym seksualnie była **dziewczynka**, w pozostałych chłopiec. Najwięcej dzieci, bo **39%** pochodziło z **małych miast**, **31%** z **terenów wiejskich**, pozostałe **30%** z **miast powyżej 50 tys. mieszkańców**. W większości, bo w **78%** **dzieci nie ujawniały cech niepełnosprawności intelektualnej**. Pokrzywdzone dzieci w 125 (**58%**) przypadkach wy-

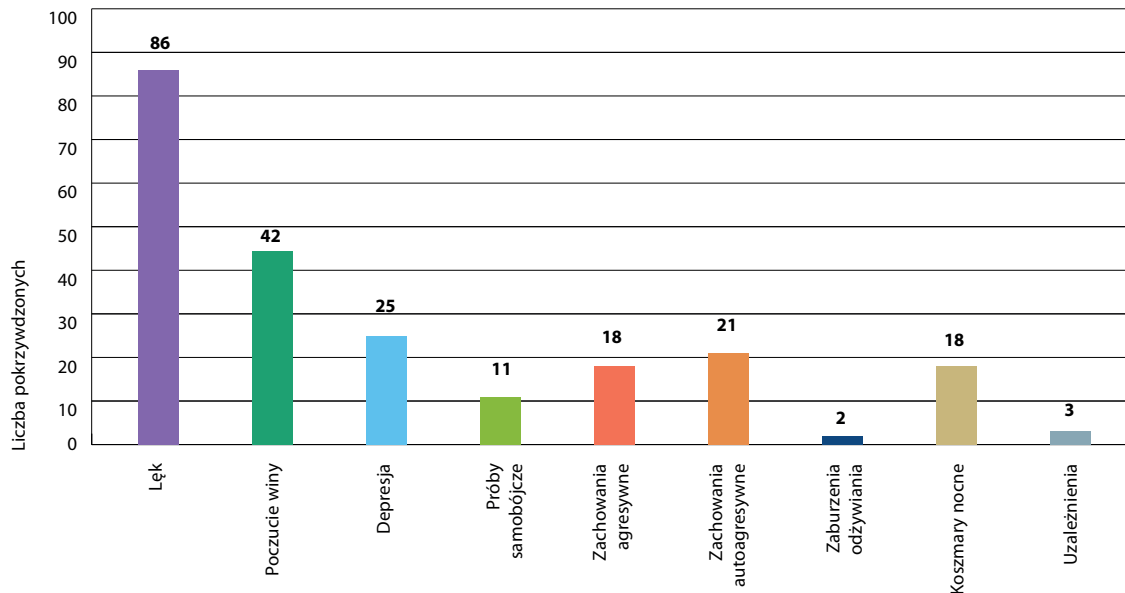
chowywały się w domach, w których **rodzice pozostawali we wspólnym pożyciu**, a w pozostałych 92 przypadkach rodzice dziecka nie mieszkali razem. W 130 przypadkach (łącznie **62%**) dziecko wykorzystane seksualnie pochodziło z rodziny, w której **miało jedno lub dwoje rodzeństwa**. W 209 przypadkach możliwa była ocena sytuacji finansowej rodziny dziecka pokrzywdzonego, z czego w 150 (**44%**) **sytuację socjoekonomiczną można ocenić jako przeciętną**. Trudna i bardzo trudna sytuacja finansowa występowała łącznie w 55 domach, co stanowi jedynie **16%** próby. Jedną z kluczowych kwestii dotyczących wykorzystania seksualnego jest to, kto zauważył, że do czynu doszło. Wyniki badań wskazują, że najczęściej **dziecko samo ujawniło informacje** o czynie (121 przypadków – **54%**). Jeśli dziecko nie zdecydowało się ujawnić informacji samo, to najczęściej objawy molestowania zauważał rodzic (N = 59). Relatywnie najrzadziej fakt wykorzystania seksualnego ujawniał rówieśnik, znajomy, pracownik socjalny czy opiekun prawny.

Kolejnym obszarem objętym badaniami było wsparcie na różnych etapach postępowania dla dzieci wykorzystanych seksualnie. Wyniki badań wskazują, że **aż w 87% spraw pokrzywdzonego na etapie postępowania przygotowawczego nie reprezentował pełnomocnik**. Zaledwie w **38 przypadkach dziecko posiadało pełnomocnika**.

Czas zgłoszenia czynu jest okresem niezwykle wrażliwym dla osób pokrzywdzonych. Dzieci, które zdecydowały się mówić o czynie wymagają szczególnej opieki i troski, tak by nie doszło do wtórnego zranienia i traumy. Z analizy spraw wynika, że na 218 dzieci, **aż 170 nie miało zapewnionej opieki psychologicznej na etapie postępowania przygotowawczego**.

Dzieci pokrzywdzone przestępstwem wykorzystania seksualnego niejednokrotnie muszą mierzyć się z konsekwencjami czynu. Analiza wyników wskazuje, że wśród najczęściej występujących konsekwencji psychicznych u dziecka są: **lęk, poczucie winy a nawet depresja**.

Jakie psychiczne skutki wykorzystania seksualnego wystąpiły u pokrzywdzonego?

Wykres powyżej przedstawia psychiczne skutki wykorzystania seksualnego dziecka.

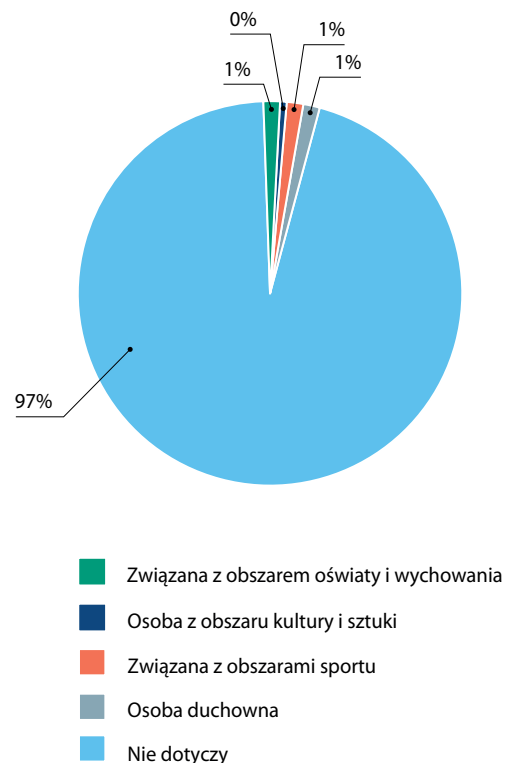
W 38% przypadkach wykorzystane seksualnie dzieci doświadczały lęku, w 19% – poczucie winy, a u 11% pokrzywdzonych rozwinęła się depresja.

Sprawca

Zdecydowana większość skazanych sprawców to mężczyźni (98%). Przeciętnie sprawca w chwili popełnienia przestępstwa miał 34 lata. Najwięcej spośród objętych badaniami osób dopuszczających się tego rodzaju czynów (N=95), zamieszkiwało w małych miejscowościach (do 50 tys. mieszkańców) oraz na wsi (N = 80). 174 osoby nie pozostawały w związkach formalnych (63%), prawie połowa (46%) posiadała własne dzieci. Spośród sprawców, którym wymierzono karę jedynie 1% posiadało wyższe wykształcenie, największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (35%). W momencie popełnienia czynu znacząca większość sprawców była aktywna zawodowo, z czego 101 wykonywało prace fizyczne. 55 utrzymywało się z prac dorywczych. Najmniej liczną grupę w przeprowadzonych badaniach stanowili pracownicy umysłowi (N = 19). Ze względu na dane pochodzące z literatury oraz znaczenie roli jaką jest kontakt z dziećmi w środowisku

zawodowym, zdecydowano przyrzeć się funkcji społecznej jaką pełnił sprawca w chwili popełnienia czynu. Wykres poniżej prezentuje rozkład procentowy ze względu na rolę społeczną sprawcy.

Jaka funkcję społeczną pełnił sprawca?

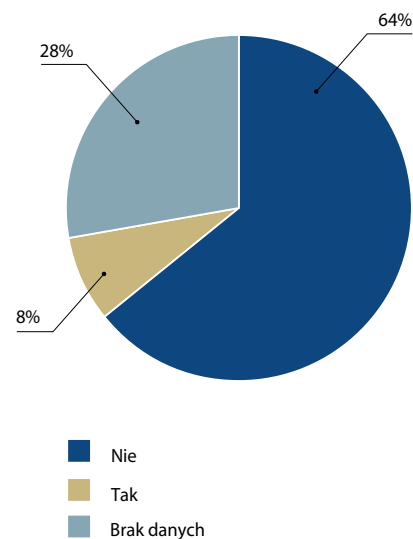

Szczegółowa analiza wyników wskazuje, że:

- u dzieci którym prezentowano treści pornograficzne występowała depresja;
- pokazywanie narządów płciowych dzieciom, ekspozycja im czynności seksualnych współwystępuje u nich z koszmarami nocnymi;
- dotykanie mające charakter seksualny z wyłączeniem intymnych części ciała koreluje u dzieci z lękiem, poczuciem winy oraz depresją;
- dzieci, które sprawca całował głęboko w usta, istotnie częściej odczuwały lęk, poczucie winy oraz cierpiały z powodu depresji, ponadto ujawniały się u nich zachowania agresywne;
- pokrzywdzeni, którym dotykano intymnych części ciała (piersi, genitalia, pośladki), odczuwali lęk, poczucie winy, depresję, występowały u nich zachowania agresywne, autoagresywne, w tym próby samobójcze oraz koszmarny nocne; dotykanie intymnych części ciała dziecka skutkuje bardzo dużą liczbą szkód psychicznych;
- dzieci, które były masturbowane przez sprawcę, odczuwają wysoki lęk, poczucie winy oraz depresję; pokrzywdzeni ci częściej prezentowali zachowania autoagresywne;
- dzieci z którymi sprawca odbywał stosunki udowe i oralne doświadczały lęku, poczucia winy, depresji, podejmowały próby samobójcze, zachowania autoagresywne, widoczne były u nich koszmarny nocne oraz częściej sięgały po środki psychoaktywne;
- lęk i poczucie winy współwystępowały u dzieci, którym wprowadzano palce lub przedmioty do odbytu lub pochwy;
- odbywanie stosunku analnego z dzieckiem istotnie koreluje z występowaniem u niego lęku, depresji, poczucia winy, zachowań autoagresywnych oraz koszmarnych nocnych.

Wśród skazanych sprawców dwóch było księżmi, dwie osoby związane były z obszarami sportu. Większość **skazanych** za przestępstwo wykorzystania seksualnego sprawców (N = 265) nie pełniła żadnej z przedstawionych na wykresie funkcji społecznej. Z literatury przedmiotu wiadomo, że sprawców wysokofunkcyjnych jest więcej. **Podejrzewa się, że sprawcy posiadający wysoki status ekonomiczny z reguły pozostają bezkarni**, a przestępstwa, których się dopuszczają, nie zostają wykryte lub zgłoszone odpowiednim organom. Może wynikać to zarówno z możliwości skorzystania z płatnej pomocy prawnej, jak również korzystania z płatnych usług związanych z wykorzystaniem dzieci (np. darknet czy prostytutka dziecięca w innych krajach).

Na podstawie opinii seksuologicznych możliwe było określenie u ilu sprawców występują zaburzenia preferencji seksualnych pod postacią pedofilii. Wykres poniżej prezentuje rozkład wyników ze względu na występowanie tego typu zaburzeń.

Czy u sprawcy rozpoznano zaburzenie preferencji pod postacią pedofilii?

Analiza wyników wskazuje, że jedynie u 29 sprawców stwierdzono zaburzenie seksualne pod postacią pedofilii – sprawcy preferencyjni. **Zdecydowana większość (N = 220) to osoby, które – nie posiadając tego zaburzenia – wykorzystały dziecko, traktując je jako zastępstwo dojrzałego partnera – sprawcy zastępczy.**

W ramach powyższego podziału, można wyróżnić profile, które łączą w sobie pewne charakterystyczne cechy biologiczne, psychologiczne i społeczne. Wyniki przeprowadzonego badania pokazały, że **wśród sprawców preferencyjnych występuje: 4% uwodzących, 3% introwertywnych oraz 1% sadystycznych, natomiast pozostali to sprawcy zastępczy, w większości to sprawcy regresywno-frustracyjni (38%) i moralnie nieodróżniający (31%).**

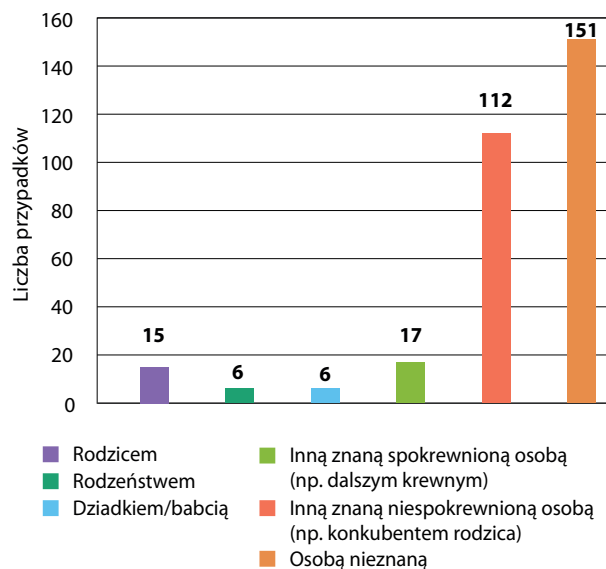
Czyn – charakterystyka

Z badań wynika, że w 35,36% miejscem popełnienia czynu był Internet. W przypadku kontaktów bezpośrednich najczęściej wykorzystanie seksualne odbywało się w miejscu zamieszkania sprawcy.

Następnie przyjrano się, jaki procent czynów stanowią te popełniane przez osoby znane dziecku, w tym z najbliższej rodziny pokrzywdzonego.

Stwierdzono, że w 156 (40%) przypadkach pokrzywdzonego i oskarżonego łączyła więź (sprawca był osobą znaną dziecku). W 102 przypadkach sprawca – bazując na więzi – dążył do zachowania tajemnicy pełnoletniego przestępstwa. W 40 przypadkach ofiara ujawniała dużą wrogość wobec sprawcy. W 21 przypadkach sprawcą czynu był członek najbliższej rodziny (rodzic, rodzeństwo).

Kim był sprawca dla pokrzywdzonego?

W zakresie zachowań z kontaktem fizycznym wobec pokrzywdzonego sprawcy najczęściej dopuszczali się dotykania intymnych części ciała – piersi, genitaliów, pośladków pokrzywdzonego (36% sprawców). 10% sprawców z kolei dopuszczało się dotykania innych niż intymne części ciała pokrzywdzonych – stanowi to drugą w kolejności grupę działań najczęściej podejmowanych przez sprawców. W przypadku zachowań bezdotykowych 26% sprawców składało propozycje o charakterze seksualnym, a 16% dopuszczało się pokazywania narządów płciowych oraz ekspozowało czynności seksualne. 3 sprawców (1%) odbywało stosunek seksualny na oczach dzieci.

Procedury w ramach postępowania sądowego

W analizowanych sprawach jedynie w 32 przypadkach sądy zawyrokowały o zadośćuczynienie, a w 24 o nawiązkę. Nie odnotowano przypadków zasądzenia odszkodowania w analizowanych sprawach. **W 83% przypadków sąd nie zawyrokował o żadnym środku kompensacyjnym.**

Jedynie w przypadku 20 dzieci zasądzono zadośćuczynienie, co stanowi około 8% wszystkich przypadków. Wysokość zadośćuczynienia pozostawała w przedziale od 200 zł (2 dzieci) do 80 000 zł (1 dziecko). Natomiast dla nawiązek przedział ten wynosił od 500 zł (15 dzieci) do 20 000 zł (2 dzieci). Poniższa tabela prezentuje zbiorcze zestawienie przedziałów zadośćuczynień i nawiązek.

Typ środka kompensacyjnego	wartość minimalna (zł)	wartość maksymalna (zł)	mediana (zł)
Zadośćuczynienie	200	80 000	5 000
Nawiązka	500	20 000	500
Odszkodowanie	brak przypadków	brak przypadków	brak przypadków

Najniższe zadośćuczynienie zostało przyznane w sprawie teleinformatycznej związanej ze składaniem propozycji obcowania płciowego połączonym z wysłaniem przez sprawcę zdjęć swoich nagich genitaliów

pokrzywdzonym dziewczynkom. Najwyższe natomiast za wielokrotne obcowanie płciowe z pokrzywdzonym chłopcem, doprowadzanie go do poddania się innym czynnościom seksualnym (masturbacja) oraz odurzanie go alkoholem.

Najczęściej orzeczonym środkiem karnym wobec sprawców był **zakaz kontaktowania się** z określonymi osobami, co stanowi 42% spośród wszystkich orzeczonych środków karnych. Ani razu nie orzeczono pozbawienia praw publicznych. Zakaz wykonywania określonego zawodu i zajmowania danego stanowiska orzeczono w sumie w 11% wyroków analizowanych sprawach karnych. Należy zauważyć, że wśród orzeczonych **obowiązków poddanie się terapii uzależnień występowało jedynie w 12 sprawach (3,5%). W żadnej z badanych spraw ani razu nie orzeczono wobec sprawcy obowiązku opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.**

Orzeczony wymiar kary

Kara pozbawienia wolności za **zgwałcenie** dziecka poniżej 15 roku życia orzekana przez sąd (art. 197 § 3 pkt 2 k.k.) **wahała się od 3 do 10 lat**, choć zakres ustawowy wynosi 3 – 12 lat.

Kara pozbawienia wolności za obcowanie płciowe z dzieckiem poniżej 15 roku życia (art. 200 § 1 k.k.) orzekana przez sąd wahała się od 2 lat do 10 lat, tj. **w żadnym przypadku nie były orzekane kary pomiędzy 10 a 12 lat.**

Kara pozbawienia wolności za prezentowanie, udostępnianie, rozpowszechnianie treści pornograficznych dziecku poniżej 15 roku życia (art. 200 § 3 k.k.) orzekana przez sąd wahała się od 4 miesięcy do 1 roku i była **daleka od górnej granicy przewidzianej ustawowo.**

Kara pozbawienia wolności za przechowywanie, posiadanie lub uzyskanie dostępu do treści pornograficznych z udziałem dziecka poniżej 15 roku życia (art. 202 § 4a k.k.) orzekana przez sąd wahała się od 3 miesięcy do 2 lat. Nie orzekano kar między 2 a 5 lat.

Kara pozbawienia wolności za produkowanie, utrwalanie lub sprowadzanie treści pornograficznych z udziałem dziecka poniżej 15 roku życia (art. 202 § 3 k.k.) orzekana przez sąd wahała się od 2 do 3 lat, podczas gdy przewidziane przez ustawodawcę granice sięgają 12 lat. Kara pozbawiania wolności za publiczne prezentowanie treści pornograficznych (art. 202 § 1 k.k.) najczęściej wynosiła 3 miesiące. Podczas gdy ustawodawca dał możliwość orzekania kary do 2 lat.

10 INICJATYWY LEGISLACYJNE PAŃSTWOWEJ KOMISJI

Projekt zmian prawa karnego	Projekt zmian ustawy o Państwowej Komisji
<ol style="list-style-type: none"> wyłączenie zatarcia skazania w odniesieniu do wszystkich rodzajów kar orzeczonych za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego; wyłączenie przedawnienia karalności przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego; dodanie do wyłączenia zasady warunku podwójnej przestępności po spełnieniu przestępstwa określonego w odczynie XXV na szkodę małoletniego; dodanie dwóch nowych przestępstw: (1) nawiązanie kontaktu z małoletnim w celu seksualnego wykorzystania w cyberprzestrzeni (obecnie grooming 	<ol style="list-style-type: none"> doprecyzowanie procedury postępowania wyjaśniającego prowadzonego w sprawach, w których nastąpiło przedawnienie karalności; zwiększenie podmiotowości poszkodowanego, w tym prawo do złożenia sprzeciwu odnośnie do prowadzenia postępowania wyjaśniającego, prawo do złożenia

Projekt zmian prawa karnego	Projekt zmian ustawy o Państwowej Komisji
<p>odnosi się do zdarzeń dokonanych wyłącznie w świecie rzeczywistym); (2) naruszenie w cyberprzestrzeni intymności seksualnej małoletniego - bez jego wiedzy lub zgody - poprzez udostępnienie nagiego wizerunku małoletniego w sieci - w celu zaspokojenia seksualnego sprawcy lub innych osób;</p> <p>5. wprowadzenie typu kwalifikowanego poprzez kryterium małoletniego pokrzywdzonego: seksualne wykorzystanie niepoczytalności lub bezradności; seksualnego wykorzystania stosunku zależności lub krytycznego położenia; zmuszania do uprawiania prostytucji przez małoletniego oraz naruszenia intymności seksualnej małoletniego;</p> <p>6. zakwalifikowanie zmuszania małoletniego do uprawiania prostytucji jako zbrodnię;</p> <p>7. wprowadzenie kryterium małoletniego oraz przestępstw określonych w rozdziale XXV do:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. warunkowego umorzenia postępowania – zakaz umorzenia, b. warunkowego zawieszenia wykonania kary – ograniczenie możliwości do szczególnie uzasadnionych wypadków, wydłużenie okresu próby, obowiązkowy dozór, zakaz zatarcia skazania z mocy prawa przy karze warunkowo zawieszanej, c. zakaz stosowania wolnościowych kar zamiennych, d. zakaz orzekania kary mieszanej/łącznej; <p>8. podniesienie sankcji karnej za przestępstwa: seksualnego wykorzystania stosunku zależności lub krytycznego położenia, seksualnego wykorzystania małoletniego, elektronicznej korupcji seksualnej małoletniego, propagowania pedofilii oraz publicznego prezentowania treści pornograficznych;</p> <p>9. rezygnacja z kar alternatywnych nieizolacyjnych w przypadku elektronicznej korupcji seksualnej małoletniego, propagowania pedofilii i publicznego prezentowania treści pornograficznych;</p> <p>10. rezygnacja z kar alternatywnych nieizolacyjnych w przypadku elektronicznej korupcji seksualnej małoletniego, propagowania pedofilii i publicznego prezentowania treści</p>	<p>odwołania od postanowienia Państwowej Komisji o odmowie wpisu w Rejestrze,</p> <p>3. zwiększenie anonimizacji podmiotowo (objęcie osoby zgłaszającej) oraz przedmiotowo (do wszystkich informacji oraz postępowania wyjaśniającego)</p> <p>4. poprawność konstrukcyjna w zapobieganiu i przeciwdziałaniu wykorzystania seksualnego dzieci,</p> <p>5. prawidłowa systematyka Ustawy,</p> <p>6. czynienie Ustawy bardziej czytelną w odbiorze społecznym,</p> <p>7. uporządkowanie zakresu pojęciowego przedmiotu Ustawy i jego ujednoczenie.</p>

11 SPOTKANIA PAŃSTWOWEJ KOMISJI Z PODMIOTAMI ZEWNĘTRZNYMI

- 1 grudnia: Rozpoczęcie cyklu spotkań z ekspertami zajmującymi się ochroną dzieci przed przemocą seksualną, Pierwszym gościem jest ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski,
- 14 grudnia: Spotkanie z przedstawicielami Inicjatywy „Zranieni w Kościele”,
- 21 grudnia: Spotkanie z zespołem Centrum Ochrony Dziecka,
- 22 stycznia: Spotkanie z ks. prof. Andrzejem Kobylińskim,
- 21 stycznia: Spotkanie z Prokuratorem Krajowym Bogusławem Świączkowskim,
- 27 stycznia: Spotkanie z Komendantem Głównym Policji gen. insp. dr. Jarosławem Szymczykiem,
- 12 marca: Spotkanie z przedstawicielami kościelnej Fundacji Świętego Józefa,
- 8 kwietnia: Wysłanie pism do 56 ekspertów z zakresu seksuologii,
- 9 kwietnia: Spotkanie z przedstawicielami Ministerstwa Zdrowia,
- 15-21 kwietnia: Wysłanie pism do szpitalnych oddziałów psychiatrycznych i do rzeczników praw pacjenta szpitala psychiatrycznego,
- 10 maja: Spotkanie z kierowanym przez abp. Wojciecha Polaka Zespołem Komisji Episkopatu Polski ds. kontaktów z Państwową Komisją,
- 31 maja: Spotkanie z przedstawicielkami Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę,
- 17 czerwca Spotkanie z Wiceminister Edukacji i Nauki Marzeną Machałek.

12 WYSTĄPIENIA PAŃSTWOWEJ KOMISJI

- 10 lutego: Po raz pierwszy Państwowa Komisja przystąpiła do sądowego postępowania karnego na prawach oskarżyciela posiłkowego,
- 22 lutego - 29 marca: Pisemne wystąpienia do wszystkich sądów biskupich oraz do wszystkich diecezji, archidiecezji i Ordynariatu Polowego Wojska Polskiego,
- 7 maja: Wystąpienie Komisji do zwierzchników Kościołów w Polsce: prawosławnego, greckokatolickiego, ewangelicko-reformowanego, luterańskiego, zielonoświątkowego oraz zboru Świadków Jehowy.

13 REKOMENDACJE PAŃSTWOWEJ KOMISJI

DOTYCZĄCE
ZMIAN
SYSTEMOWYCH

DOTYCZĄCE
ZMIAN
PROCEDURAL-
NYCH

DOTYCZĄCE
DZIAŁAŃ
PROFILAKTY-
CZNYCH

DOTYCZĄCE
JAKOŚCI
SPECJALISTY-
CZNEJ OPIEKI

DOTYCZĄCE
ODDZIAŁYWAŃ
W STOSUNKU
DO SPRAWCÓW

Rekomendacje dotyczące zmian systemowych

- a. Systemowe zwiększenie ochrony praw małoletnich pokrzywdzonych przemocą seksualną poprzez wprowadzenie zaproponowanych przez Państwową Komisję zmian w prawie karnym,
- b. Nowelizacja ustawy o Państwowej Komisji mająca na celu doprecyzowanie procedury postępowania wyjaśniającego, zwiększenie podmiotowości poszkodowanego oraz systematyzację pojęć.

Rekomendacje dotyczące zmian proceduralnych

- a. Stosowanie art. 240 k.k. także w odniesieniu do czynów, których znamiona zostały wypełnione przed 13 lipca 2017 r. i nadal trwają od dnia 13 lipca 2017 r.,
- b. Nadanie priorytetowego charakteru sprawom karnym dotyczącym przemocy seksualnej wobec dzieci,
- c. Wprowadzenie instytucji adwokata dziecka dla małoletniego pokrzywdzonego,
- d. Niezwłoczne wystąpienie prokuratora z wnioskiem o ustanowienie kuratora procesowego dla małoletniego pokrzywdzonego,
- e. Rozpoznanie przez sąd opiekuńczy w ciągu trzech dni wniosku prokuratora o ustanowienie kuratora procesowego dla małoletniego pokrzywdzonego,
- f. Każdy sąd rejonowy powinien dysponować aktualną listą adwokatów i radców prawnych posiadających odpowiednie kompetencje psychospołeczne i wykazujących się szczególną znajomością spraw dotyczących dziecka,
- g. Skuteczne przestrzeganie przez organy procesowe zasady jednorazowości przesłuchania dziecka pokrzywdzonego przestępstwem wykorzystania seksualnego,
- h. Obligatoryjna opinia biegłego dotycząca możliwości wykonania powtórnych czynności z udziałem małoletniego,
- i. Sprawy dotyczące przemocy seksualnej wobec dzieci powinny być prowadzone tylko przez odpowiednio przeszkolonych sędziów,
- j. Określenie płci sędziego i biegłego psychologa uczestniczących w przesłuchaniu małoletniego pokrzywdzonego (inna niż płeć sprawcy),
- k. Wprowadzenie informacji skierowanych do małolet-

- nich pokrzywdzonych i małoletnich świadków przygotowujących ich do uczestnictwa w postępowaniu sądowym (z wykorzystaniem istniejących już materiałów opracowanych przez organizacje pozarządowe,
- l. Wprowadzenie do pouczeń dla pokrzywdzonego zapisu o prawie do reprezentowania go w postępowaniu karnym – na prawach oskarżyciela posiłkowego, po uprzednim wyrażeniu zgody na piśmie – przez Państwową Komisję,
- m. Obligatoryjne opiniowanie seksuologiczne i psychiatryczne sprawców wykorzystania seksualnego dzieci,
- n. Orzekanie terapii uzależnień u sprawców uzależnionych.

Rekomendacje dotyczące działań profilaktycznych

- a. Objęcie obszarów wiejskich i małych miast działaniami podnoszącymi społeczną wiedzę na temat wykorzystywania seksualnego dzieci,
- b. Przeciwdziałanie wykorzystaniu seksualnemu dziecka w miejscach, w których to ryzyko jest zwiększone,
- c. Włączenie potencjalnych sprawców przestępstw seksualnych do kategorii adresatów działań profilaktycznych.

Rekomendacje dotyczące jakości specjalistycznej opieki

- a. Ujednolicenie standardów dotyczących kosztów uzyskania specjalizacji w zakresie seksuologii,
- b. Stworzenie oraz sfinansowanie szybkiej ścieżki interwencyjnej zapewniającej priorytetowy dostęp do opieki psychologicznej dla dzieci, co do których wystąpiło podejrzenie wykorzystania seksualnego,
- c. Uzupełnienie podstawy programowej Ministerstwa Edukacji i Nauki o tematykę profilaktyki wykorzystania seksualnego.

Rekomendacje dotyczące oddziaływań w stosunku do sprawców

Wprowadzenie oddziaływań terapeutycznych do opieki postpenitencjarnej dla opuszczających zakłady karne osób uprzednio skazanych za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15.

CZŁONKOWIE PAŃSTWOWEJ KOMISJI

dr hab. Błażej Kmiecik
Przewodniczący Państwowej Komisji
(powołany przez Rzecznika Praw Dziecka
i wybrany przez Sejm RP na Przewodniczącego)

Justyna Kotowska
(powołana przez
Prezydenta RP)

Elżbieta Malicka
(powołana przez
Prezesa Rady
Ministrów)

Barbara Chrobak
Zastępca
Przewodniczącego
Państwowej Komisji
(powołana przez
Sejm RP)

dr Hanna Elżanowska
Zastępca Przewodniczącego
Państwowej Komisji
(powołana przez Sejm RP)

Andrzej Nowarski
(powołany przez
Sejm RP)

Agnieszka Rękas
(powołana przez
Senat RP)